

شماره کتاب: ۶۵۸۱ - ۶۶۶۱
 نویسنده: زیگموند فروید
 مترجم: دکتر حسن مصطفوی
 ناشر: انتشارات روانکاوی
 تهران: خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
 تلفن: ۷۷۶۶۱۰۰۱
 وبسایت: www.janqan.com
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۶۷-۲-۲۰۰۶

زیگموند فروید

پنج گفتار درباره

روانکاوی

ترجمه دکتر حسن مصطفوی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۶۷-۲-۲۰۰۶
 ISBN: 978-964-7767-2-2

نوبت چاپ: ۲۰۰۶

فهرست مطالب

- پیش‌گفتار مترجم ۵
- گذری بر زندگی زیگموند فروید ۱۱
- بخش نخست: متن گفتارها ۱۹
- گفتار نخست ۲۱
- گفتار دوم ۳۸
- گفتار سوم ۴۹
- گفتار چهارم ۶۵
- گفتار پنجم ۷۸
- مسأله روانکاوی توسط غیر پزشکان ۹۰
- واژه‌نامه ۱۸۷

پیش‌گفتار مترجم

پروفسور فروید در سراسر عمر پرافتخار خود شوق این داشت که شرح مختصر آخرین فرضیه‌ها و یافته‌های خود را به زبان ساده و بدون به کار بردن واژه‌های سنگین فنی در دسترس عموم گذارد. مقصود اصلی از این عمل شناساندن روانکاوی به طبقه روشنفکر و خواهان اطلاعات تازه بود تا شاید از این شناسایی دهان مخالفین یاوه‌گو که اذهان عمومی را روی اغراض شخصی علیه این دانش جدید تیره می‌کردند بسته شود و در ضمن دفاعیه‌ای هم در مقابل آن عده که از روی منطق صحیح یا غلط به روانکاوی بدبین بودند عرضه شده باشد.

تعداد این نوشته‌های «غیرفنی» شاید بیش از پانزده باشد که از آن جمله می‌توان آخرین تألیف فروید را نام برد. در کتابی که اکنون به نظر خواننده می‌رسد از دو نوشته فروید که به روش مردم‌پسند نگارش یافته استفاده شده است. جالب آنکه از نظر زمان میان به قلم آوردن این دو نوشته نزدیک به بیست سال فاصله است و به همین سبب خواننده می‌تواند به مطالعه آنها ناظر تکامل فرضیه روانکاوی از اندکی پس از آغاز تا چندی قبل از تکمیل آن باشد. در میان کارهای فروید که برای معرفی روانکاوی نوشته شده است شاید از همه مهمتر متن سلسله سخنرانی‌هایی است که در زمان جنگ جهانی اول در دانشگاه وین ایراد

گردید و تحت عنوان «دروس مقدماتی در روانکاوی» مشهور است. از دو نوشته‌ای که مجموعاً این مجلد را تشکیل می‌دهد اولین آنها متن یک سلسله سخنرانی دیگر است که بسیار کوتاه‌تر از سلسله مشهور به دروس مقدماتی در روانکاوی است و قبل از جنگ جهانی اول یعنی در ۱۹۰۹ میلادی ایراد شده است. تا آن سال شهرت فروید فقط در چند محفل کوچک در شهرهای وین و زوریخ وجود داشت و از این روی هنگامی که در ماه دسامبر ۱۹۰۸ دعوتنامه‌ای از آمریکا برای فروید رسید باعث تعجب و خوشوقتی او و شاگردانش شد. دعوت مذکور از جانب روانشناس مشهور آمریکایی استانی هال^۱ بود که در آن زمان ریاست دانشگاه کلارک در ایالت ماساچوست را بر عهده داشت و از فروید خواسته بود تا به مناسبت بیستمین سال تأسیس دانشگاه کلارک پنج سخنرانی در ماه سپتامبر ۱۹۰۹ میلادی طی مراسم رسمی ایراد کند.

خوشوقتی فروید را می‌توان در میان خطوط خاطرات او در این باره احساس کرد: «چون قدم بر روی سکوی سخنرانی دانشگاه کلارک گذاردم ناگاه حس کردم که بر رؤیای هر روزه‌ام جامه عمل پوشانیده شد، که دیگر روانکاوی میوه یک امید بی‌حاصل نیست بلکه بخشی از یک حقیقت انکارناپذیر است.»

کارل گوستاو یونگ^۲ که در آن زمان معاون اول فروید شناخته می‌شد با استاد همسفر بود و در دانشگاه کلارک دو سخنرانی ایراد کرد و همانند استاد مفتخر به دریافت درجه علمی افتخاری گردید. از مریدان فروید که خود بعدها صاحب عنوان شدند ارنست جونز^۳، ا.ا. بریل^۴ و ساندور فرنچی^۵ نیز در این سفر همراه بودند. از میان آنها فروید به ساندور فرنچی

اعتقاد بیشتر داشت و درباره زمان اقامت در آمریکا و تهیه متون سخنرانی چنین می‌نویسد «هر صبحگاه قبل از آنکه زمان سخنرانی فرا رسد با هم در مقابل ساختمان دانشگاه قدم می‌زدیم و از او (ساندور فرنچی) می‌خواستیم تا درباره آنچه باید بگویم پیشنهادهای بدهد. او نیز مختصری می‌گفت و من با استفاده از گفته‌هایش نیم ساعت بعد سخنرانی خود را ایراد می‌کردم». در واقع فروید تا یک سال بعد از سفر آمریکا متن گفته‌های خود را که به زبان آلمانی ایراد شده بود بر روی کاغذ نیاورد اما طبق نوشته ارنست جونز آنچه بعدها به قلم آمد کوچک‌ترین اختلافی با آنچه یک سال قبل از آن گفته شده بود نداشت و این خود شاهد میزان حضور ذهن فروید است.

متن سخنرانی‌ها برای اولین بار از روی ترجمه اچ. دابلوچیس^۱ به زبان انگلیسی در سال ۱۹۱۰ در مجله روانشناسی آمریکا^۲ به طبع رسید و اصل آلمانی نیز اندکی بعد در اروپا منتشر شد.

در عرض یکی دو سال پس از انتشار متون سخنرانی این نشریات چون برگ زر خریدار یافت، به زبان‌های عمده جهان ترجمه شد و در حقیقت سبب اصلی گردید تا فروید در محافل جهان شناخته شود. ناگفته نماند که شهرت فروید در همه جا همراه با تحسین نبود و به عنوان نمونه‌ای از عکس‌العمل مخالف کافی است انتقاد یک دانشمند کانادایی در اینجا بازگو کنیم «با خواندن این متون هر خواننده ساده‌دل تصور خواهد کرد که فروید خواستار آزادی آمیزش جنسی، از میان بردن قوانین اجتماعی و بازگشت به دوران بربریت است.»

امروز دیگر تصور نمی‌رود خواننده این سطور از قرائت نوشته فروید دچار شگفتی و ملالت خاطر شود، هر چند بدون شک تفکر درباره آنچه

1. Stanley Hall   2. Carl Gustav Jung   3. Ernest Jones
4. A.A. Brill   5. Sandor Ferenczi